

YTTRANDE

2024-12-12

Regeringskansliet dnr Fi2024/01460
Sametinget dnr 2024-1650

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till

fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se

Sametingets yttrande avseende SOU 2024:43 Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning.

Sametinget har tagit del av rubricerad remiss och förslagen i utredningen. Sammanfattningsvis är Sametinget positiv till förslag om statlig samverkan med kommuner.

Sametinget identifierar behov av samverkan när det gäller kommunernas utförande gällande minoritetslagstiftningen, främst när det gäller §§ 18-18 c gällande äldre personers rättigheter inom äldreomsorg. Trots att lagstiftningen funnits sedan år 2000 så mäktar inte kommunerna att leva upp till lagens och lagstiftarens intentioner.¹ Gemensamt för rapporter om hur lagen efterlevs är att insatser för att säkerställa rätten till service och omvårdnad inom äldreomsorgen enligt minoritetsspråklagstiftningen bedöms vara otillräckliga. I ett sådant läge så krävs ytterligare styrning från staten.

Uppföljningsmyndigheterna samt Europarådets granskningar av minoritetslagstiftningen har uppmärksammat behov av sanktioner för de kommuner som inte uppfyller lagstiftningen. Några sanktioner har inte införts och då kan en ev. mjukare styrning som samverkan fylla en funktion. Att kommuner inte efterlever en lagstiftning kan bero på att kommunerna gör en bedömning att det finns en (politisk) valbarhet i frågan utifrån kommunalt självbestämmande. Frågan om minoritetsskydd och mänskliga rättigheter skyddas av internationella konventioner och utförare är oftast på kommunnivå. Då det bör vara statens ansvar att konventionerna efterlevs, så kan samverkan vara bra styrning för staten att tillse att bland annat minoritetsskydd återfinns som gällande demokratiska principer på kommunal nivå.

Sametingets hälso-, äldre- och idrottsnämnd har till Sametingets styrelse tidigare lämnat förslag på en ny reform; att arbeta för att det inrättas en försöksverksamhet i syfte att stödja kommuner inom förvaltningsområdet för samiska språk. Syftet med denna försöksverksamhet skulle vara stödande och bidra med utveckling av äldreomsorg inom

---

¹ Sametinget och Länsstyrelsen, 2016. Minoritetspolitikens utveckling år 2016. Socialstyrelsen, 2021, Situationen för nationella minoriteter inom den kommunala äldreomsorgen. Socialstyrelsen, 2023, Situationen för nationella minoriteter inom den kommunala äldreomsorgen.

ramen av minoritetslagstiftningen. Sådan verksamhet skulle kunna eventuellt ske inom ramen av statlig samverkan.

Vidare trädde den nya lagen om en konsultationsordning för frågor som berör samer i Sverige i kraft den 1 mars 2022 och omfattar statliga myndigheter, kommuner och regioner. Utredningen föreslår att regeringens överläggningar med kommunerna ska formaliseras. Ordningen ska bestå av regelbundna sammanträden med företrädare för kommunerna. En lag ska införas som innehåller grundläggande bestämmelser om överläggningarna och om en redovisningsskyldighet inför riksdagen. I utredningen betonas dock att de överläggningar som föreslås inte ska ersätta de former för dialog som i dag förekommer, både formellt och informellt. Det gäller bland annat enskilda lagstiftningsärenden eller förvaltningsbeslut, som inte kommer att bli föremål för överläggningar.² Sametinget ser positivt på dessa formuleringar, då det betyder att förslagen inte kommer att omfatta ärenden som berörs av konsultationslagen.

Sametinget har i övrigt inga synpunkter om de förslag som beskrivs i utredningen.

I detta ärende har Sametingets kanslichef Lars-Ove Sjajn beslutat, efter föredragning av handläggare Marie-Louise Allas och Ulrika Hannu.

Lars-Ove Sjajn
Kanslichef

---

² Sidan 494 SOU 2024:43.

Cujuhus/adress	Telefovdna/telefon	Fåksa/telefax
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA		
Besök: Adolf Hedinsvägen 58	0980 - 780 30 (växel)	0980 - 780 31
e-post: förnamn.efternamn@sametinget.se	0980 - 780 xx (direkt)	
Org.nr.: 202100-4573		www.sametinget.se